

Landelijke klapkestertelling

Voor sommigen is het een vertrouwd beeld in de winter, voor anderen blijft het toch een zeldzame gast in de regio: de Klapkester (*Lanius excubitor*). In de trektijd duiken Klapkesters op allerlei plekken op. Een deel van deze vogels blijft maar kort en vertrekt naar elders. Een ander deel blijft daarentegen hangen in ons land om er de winter door te brengen.

Op welke plekken zitten ze vooral? Hoeveel verblijven er deze winter in ons land? Zijn er opvallende verschillen met vorige winters?

Waarneming.nl en SOVON slaan opnieuw de handen ineen. Na de succesvolle tellingen van vorige winters, opgestart door Matthijs Broere, wordt de landelijke Klapkestertelling dit jaar herhaald. Dit wordt zoveel mogelijk gedaan in samenwerking met lokale vogelwerkgroepen, KNNV, IVN, etcetera. Hoe meer mensen meetellen, hoe completer het landelijke overzicht kan worden. Doe daarom mee! Elke Klapkesterwaarneming is waardevol.

Klapkester 1° kalenderjaar, vangst 30 oktober 2004, VRS AW-duinen. Foto Adriaan Dokter

Tot begin jaren tachtig was de Klapkester in Zuid-Kennemerland een regelmatige wintergast (Geelhoed S. et al. 1988. Vogels in het Landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. VWGZK / KNNV Uitgeverij). Daarna volgde een lange periode met incidentele winterwaarnemingen, meestal uit de AW-duinen. De meeste waarnemingen in deze kuststreek worden gedaan tijdens de najaarstrek in oktober.

De afgelopen winters zijn blijkens het Waarnemingenarchief van de VWGZK telkens twee tot drie Klapkesters regelmatig gesignaleerd. Het zou er op neerkomen dat enkele exemplaren mogelijk overwinteren en mede daarom is het meedoen aan een telling in deze regio van belang.

In 2005 zijn tussen 7 januari en 11 februari negen waarnemingen van Klapkesters gemeld, waarvan vier keer in Groot Sprenkelveld (AW-duinen). De daaropvolgende winter zijn er tussen 1 december en 27 fe-

bruari 18 waarnemingen vastgelegd, met drie waarnemingen in het kilometerblok van de Bruid van Haarlem (Kennemer Duinen) en drie opnieuw in Groot Sprenkelveld. De winter van 2006 / 2007 biedt vanaf december tot en met februari slechts zeven Klapeksters met geen enkele waarneming in de twee eerder genoemde gebieden. In de winter van 2007 / 2008 laat slechts één Klapekster zich zien. En afgelopen winter is de Klapekster liefst 15 keer gesignaleerd. Vooral in de AW-duinen - zonder overigens een specifiek opvallende locatie - maar ook een aantal keren in de Kennemer Duinen.

Het is, kortom, zeer de moeite waard om de aanwezigheid van de Klapekster in de duinen op de voet te volgen. Wellicht is het eerste telweekend al geweest, wanneer deze Fitis in de bus ligt, maar dat is blijkens de flexibele spelregels van de organisatoren van deze landelijke klapeksterstelling geen bezwaar. Op Waarneming.nl wordt alles uitvoerig uitgelegd.

Telweekenden De telling heeft in de winter 2009/2010 plaats in de volgende weekenden:

19 / 20 december 2009 en

23 / 24 januari 2010

Noteer ze alvast in je agenda! Aan de beheerders van websites willen we vragen de teldata op te nemen in de agenda.

Claimen van een telgebied Het is dit jaar bij Waarneming.nl mogelijk van te voren online alvast een gebied te claimen. Ga naar http://waarneming.nl/claim_gebieden.php en de rest wijst zich vanzelf. Zowel de tellers zelf als de coördinatoren van de telling kunnen op deze wijze zien waar nog mensen voor gezocht worden. Houdt bij grote, onoverzichtelijke gebieden er rekening mee dat er meer tellers nodig zijn.

Tellen buiten de telweekenden Meldingen van Klapeksters buiten de bovengenoemde data worden nuttig gebruikt om bijvoorbeeld de waarschijnlijkheid van een winterterritorium in te schatten. Natuurlijk is het ook mogelijk dat je niet beschikbaar bent op bovengenoemde data. Daarnaast kan het weer kan tegenzitten, waardoor tellen in de betreffende weekenden wordt bemoeilijkt. Dit kunnen allemaal redenen zijn om uit te wijken naar andere data.

Essentieel is in ieder geval dat een gebied ten minste eenmaal wordt bezocht in december, en eenmaal in januari, met een tussenperiode van circa 4 weken.

Handleiding / Invoerscherm Zodra de laatste puntjes op de i zijn gezet, zal er ook een handleiding voor deze telling beschikbaar zijn en worden verspreid. Dit zal zo spoedig mogelijk gebeuren. Ook het speciale invoerscherm voor dit project wordt momenteel verbeterd, maar zal uiteraard op

tijd in de lucht zijn. Het invoeren van waarnemingen via het projectscherm is ongeveer hetzelfde als het reguliere invoerscherm van Waarneming.nl.

De extra mogelijkheden zitten in de volgende opties:

Nulwaarneming Bij 'aantal' kan in het projectscherm ook 0 ingevuld worden. Dit houdt in dat een gebied wel is bezocht, maar er geen Klapeksters zijn gevonden. De zogeheten 'nulwaarneming'. Deze waarnemingen zijn ook belangrijk voor een analyse van de territoria van Klapeksters en hun gebiedenkeuze. Daarom zullen we aan dit soort meldingen veel aandacht besteden en roepen we iedereen op deze 'nulwaarnemingen' ook in te voeren.

Losse waarneming of gebiedsdekkend onderzoek Tevens kun je invullen of je een 'losse' waarneming invoert, of dat je een gebied totaal hebt bekeken. 'Gebiedsdekkend' noemen we dat. Dit houdt in dat je daadwerkelijk alle hoeken hebt bekeken waar Klapeksters zouden kunnen zitten. Dus niet dat je drie wegen door een gebied hebt bewandeld of afgefietst, maar ook alle afgelegde, mogelijke plekken voor Klapeksters hebt bezocht. Vul alleen 'gebiedsdekkend' in als je dit daadwerkelijk hebt gedaan.

Op het forum van Waarneming.nl is een topic over deze telling geopend: <http://forum.waarneming.nl/smf/index.php/topic,96749.0.html>

Hier kunnen ook vragen worden gesteld, of staan misschien al antwoorden op vragen die je hebt.

Ben je aangesloten bij een mailcirkel en je hebt deze oproep daar nog niet voorbij zien komen? Dan willen we vriendelijk vragen deze mail door te sturen.

Voor vragen en/of opmerkingen zijn de coördinatoren altijd bereikbaar. Communicatie per mail heeft voorkeur.

De Klapekstertellingcoördinator namens Waarneming.nl is Remco Wester, klapekster@waarneming.nl

Namens SOVON wordt de coördinatie verzorgd door Fred Hustings, fred.hustings@sovon.nl